

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2024. gada 4. jūlijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – EEK un Turcijas asociācijas līgums – Lēmums Nr. 1/80 – 13. pants – “Atturēšanās no jebkādas darbības” klauzula – Piemērošanas joma – Jēdziens “jauns ierobežojums” – Valsts tiesiskais regulējums, ar ko ievieš stingrākus nosacījumus pastāvīgas uzturēšanās atļaujas saņemšanai

Lietā C-375/23 [*Meislev*]¹

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Højesteret* (Augstākā tiesa, Dānija) iesniegusi ar 2023. gada 6. jūnija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 13. jūnijā, tiesvedībā

EN

pret

Udlændingenævnet,

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs F. Biltšens [*F. Biltgen*] (referents), tiesneši N. Vāls [*N. Wahl*] un J. Pasers [*J. Passer*],

ģenerāladvokāts: N. Emiliu [*N. Emiliou*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- EN vārdā – *C. Friis Bach Ryhl* un *T. Ryhl*, advokater,
- Dānijas valdības vārdā – *J. F. Kronborg* un *C. Maertens*, pārstāves, kurām palīdz *R. Holdgaard*, advokat,
- Eiropas Komisijas vārdā – *O. Glinicka*, *B.-R. Killmann* un *C. Vang*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – dāņu.

¹ Šīs lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Asociācijas padomes 1980. gada 19. septembra Lēmuma Nr. 1/80 par asociācijas starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju attīstību (turpmāk tekstā – “Lēmums Nr. 1/80”) 13. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību, kurā EN, Turcijas pilsonis, vēršas pret *Udlændingenævnet* (Ārvalstnieku lietu apelācijas padome, Dānija) par to, ka pēdējā minētā noraidīja viņa lūgumu piešķirt viņam pastāvīgās uzturēšanās atļauju Dānijā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Asociācijas nolīgums

- 3 No Līguma, ar kuru izveidota asociācija starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju, kuru 1963. gada 12. septembrī Ankarā parakstīja Turcijas Republika, no vienas puses, kā arī EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses, un kurš Kopienas vārdā tika noslēgts un apstiprināts ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu Nr. 64/732/EEK (OV 1964, 217, 3685. lpp., turpmāk tekstā – “Asociācijas līgums”), 2. panta izriet, ka tā mērķis ir veicināt līgumslēdzēju pušu savstarpējo komerciālo un ekonomisko attiecību turpinātu un līdzsvarotu nostiprināšanu, pilnībā ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt Turcijas Republikas ekonomikas paātrinātu attīstību un paaugstināt Turcijas tautas nodarbinātības līmeni un dzīves apstākļus.
- 4 Šim nolūkam Asociācijas līgums paredz sagatavošanās posmu, lai Turcijas Republika ar Kopienas palīdzību varētu nostiprināt ekonomiku (3. pants), pārejas posmu, kura laikā paredzēts pakāpeniski panākt muitas savienības izveidošanu un ekonomikas politiku tuvināšanu (4. pants), un noslēguma posmu, kas balstās uz muitas savienību un ietver līgumslēdzēju pušu ekonomikas politiku pastiprinātu koordinēšanu (5. pants).
- 5 Asociācijas līguma 6. pantā paredzēts:
“Lai nodrošinātu asociācijas režīma piemērošanu un pakāpenisku attīstību, līgumslēdzējas puses tiekas Asociācijas padomē, kas darbojas atbilstoši tai [Asociācijas] līgumā piešķirtajai kompetencei.”
- 6 Saskaņā ar Asociācijas līguma 8. pantu, kas ietverts tā II sadaļā “Pārejas posma īstenošana”:
“4. pantā izvirzīto mērķu sasniegšanai Asociācijas padome pirms pārejas posma sākuma un saskaņā ar [papildu] protokola 1. pantā paredzēto kārtību nosaka nosacījumus, noteikumus un termiņus, kā īstenojamas tiesību normas, kas attiecas uz [EK] līgumā paredzētajām jomām, kuras ir jāņem vērā, it īpaši tām, kas paredzētas šajā sadaļā, kā arī jebkādas drošības klauzulas, kas tiek uzskatītas par noderīgām.”

7 Asociācijas līguma 9. pants izteikts šādā redakcijā:

“Līgumslēdzējas puses atzīst, ka [Asociācijas] līguma piemērošanas jomā, neskarot īpašus noteikumus, kas varētu tikt pieņemti, piemērojot 8. pantu, atbilstoši [EK] līguma 7. pantā noteiktajam principam jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ ir aizliegta.”

8 Asociācijas līguma 12. pantā, kas ietverts tā II sadaļas 3. nodaļā “Citi ekonomikas jomas noteikumi”, ir paredzēts:

“Līgumslēdzējas puses vienojas iedvesmoties no [LESD 45., 46. un 47. panta], lai pakāpeniski savā starpā ieviestu darba ņēmēju brīvu pārvietošanos.”

Papildprotokols

9 1970. gada 23. novembrī Briselē parakstītā Papildprotokola, kas Kopienas vārdā ir noslēgts un apstiprināts ar Padomes 1972. gada 19. decembra Regulu (EEK) Nr. 2760/72 (OV 1972, L 293, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Papildprotokols”) un kas atbilstoši tā 62. pantam ir Asociācijas nolīguma neatņemama sastāvdaļa, 1. pantā paredzēti “nosacījum[i], kārtīb[a] un grafik[s] pārejas posma īstenošanai, kas minēts [šī līguma] 4. pantā”.

10 Papildprotokolā ir ietverta II sadaļa “Personu un pakalpojumu kustība”, kuras I nodaļa attiecas uz “darbaspēku” un II nodaļas nosaukums ir “Tiesības veikt uzņēmējdarbību, pakalpojumi un transports”.

11 Papildprotokola 41. pants, kas ir ietverts II nodaļā, izteikts šādā redakcijā:

“1. Līgumslēdzējas puses atturas savā starpā ieviest jebkādus jaunus ierobežojumus attiecībā uz brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību.

2. Asociācijas padome saskaņā ar principiem, kas izklāstīti Asociācijas līguma 13. un 14. pantā, nosaka grafiku un noteikumus attiecībā uz pakāpenisku ierobežojumu atcelšanu starp Līgumslēdzējām pusēm saistībā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību.

[..]”

Lēmums Nr. 1/80

12 Kā izriet no Lēmuma Nr. 1/80 trešā apsvēruma, tā mērķis ir sociālajā nozarē uzlabot darba ņēmējiem – Turcijas pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem piemērojamo regulējumu, salīdzinot ar regulējumu, kas ieviests ar Asociācijas padomes 1976. gada 20. septembra Lēmumu Nr. 2/76.

13 Lēmuma Nr. 1/80 II nodaļā “Sociālie noteikumi” ir ietverta 1. iedaļa “Jautājumi saistībā ar darba ņēmēju nodarbinātību un brīvu pārvietošanos”, kurā iekļauts šī lēmuma 6.–16. pants.

14 Lēmuma Nr. 1/80 6. pantā paredzēts:

“1. “Neskarot 7. panta noteikumus par darba ņēmēja, kas ir Turcijas pilsonis, ģimenes locekļu brīvu pieeju darba tirgum, šādam darba ņēmējam, kurš ir likumīgi nodarbināts dalībvalsts darba tirgū:

- pēc viena likumīgi nostrādāta darba gada ir tiesības šajā dalībvalstī pagarināt darba atļauju pie tā paša darba devēja, ja tam ir brīva darba vieta;
- pēc trīs likumīgi nostrādātiem darba gadiem un ievērojot prioritāti, kas piešķirama Kopienas dalībvalstu darba ņēmējiem, ir tiesības šajā dalībvalstī pieņemt darba piedāvājumu tādām pašām darbām pie cita darba devēja pēc savas izvēles, ja šis piedāvājums izteikts parastos apstākļos un reģistrēts šīs dalībvalsts nodarbinātības dienestos;
- pēc četriem likumīgi nostrādātiem gadiem šajā dalībvalstī ir brīva pieeja jebkuram algotam darbam pēc paša izvēles.

[..]

3. [Šā panta] 1. un 2. punkta piemērošanas kārtība tiek noteikta valsts tiesību aktos.”

15 Lēmuma Nr. 1/80 13. pantā noteikts:

“Kopienas dalībvalstis un Turcija nedrīkst ieviest jaunus ierobežojumus attiecībā uz to darba ņēmēju un viņu ģimenes locekļu pieejas darbam nosacījumiem, kuri to attiecīgajā teritorijā likumīgi uzturas un strādā.”

16 Atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 16. pantam II nodaļas 1. iedaļas tiesību normas piemērojamas no 1980. gada 1. decembra.

Dānijas tiesības

17 *Udlændingeloven* (Likums par ārvalstniekiem), redakcijā, kas piemērojama pamatlietas faktiem un kas izriet no 2016. gada 9. maija Kodifikācijas dekrēta Nr. 412 un tā vēlākiem grozījumiem (turpmāk tekstā – “Likums par ārvalstniekiem”), 11. pants bija izteikts šādā redakcijā:

“1. Uzturēšanās atļauja saskaņā ar 7.-9.f, 9.i-9.n vai 9.p pantu tiek piešķirta ar iespēju uzturēties uz nenoteiktu laiku vai saistībā ar pagaidu uzturēšanos Dānijā. Uzturēšanās atļauja var būt ierobežota laikā.

[..]

3. Ja vien nepastāv pamats uzturēšanās atļaujas atsaukšanai saskaņā ar 19. pantu, ārvalstnieks, kas sasniedz vismaz 18 gadu vecumu, var lūgt un saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļauju ar šādiem nosacījumiem:

1. Neskarot 7. punktu, ārvalstniekam, izņemot 5. un 6. punktā paredzētos gadījumus, likumīgi jāuzturas Dānijā vismaz sešus gadus un visā šajā laikposmā viņam jābūt uzturēšanās atļaujai, kas izsniegta, piemērojot 7.-9.f, 9.i-9.n vai 9.p pantu [..].

[..]

8. Ārvalstniekam vismaz divus gadus un sešus mēnešus pēdējo trīs gadu laikā pirms pastāvīgās uzturēšanās atļaujas izsniegšanas jābūt bijušam nodarbinātam algotā darbā uz pilnu laiku vai pašnodarbinātas personas statusā (skatīt 8. punktu).

[..]

5. Ja vien nav pamata uzturēšanās atļaujas atsaukšanai saskaņā ar 19. pantu, pastāvīgās uzturēšanās atļauju pēc pieprasījuma var izsniegt ārvalstniekam, kas sasniedzis vismaz 18 gadu vecumu, kas ir likumīgi uzturējies Dānijā vismaz četrus gadus un kam visā šajā laikposmā ir bijusi uzturēšanās atļauja, kura izsniegta, piemērojot 7.-9.f, 9.i-9.n vai 9.p pantu, ja viņš atbilst 3. panta 2.–9. punktā un 4. pantā paredzētajiem nosacījumiem. [..]

[..]

16. Pat tad, ja nav izpildīti 3. panta 4.–9. punktā vai 4. panta 1.–4. punktā paredzētie nosacījumi, ārvalstniekam, kas sasniedzis vismaz 18 gadu vecumu, var izsniegt pastāvīgās uzturēšanās atļauju, ja šo nosacījumu izpildi nevar prasīt saskaņā ar Dānijas starptautiskajām saistībām, tostarp [Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām, kas Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 2009. gada 26. novembra Lēmumu 2010/48/EK (OV 2010, L 23, 35. lpp.).”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 18 2013. gada 24. maijā prasītājam pamatlietā, kas ir Turcijas pilsonis, tika izsniegta pagaidu uzturēšanās atļauja Dānijā, pamatojoties uz viņa laulību ar Dānijas teritorijā dzīvojošu Dānijas pilsoni; šī uzturēšanās atļauja ar *Udlændingestyrelsen* (Ārvalstnieku lietu pārvalde, Dānija) 2020. gada 15. oktobra lēmumu tika pagarināta līdz 2026. gada 15. oktobrim.
- 19 2017. gada 27. martā prasītājs pamatlietā, kuram bija Dānijas darba ņēmēja statuss un uz kuru tādējādi attiecās Asociācijas līguma un Lēmuma Nr. 1/80 piemērošanas joma, Ārvalstnieku lietu pārvaldē iesniedza pieteikumu pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai Dānijā.
- 20 Ar 2017. gada 10. novembra lēmumu Ārvalstnieku lietu pārvalde noraidīja šo pieteikumu, pamatojoties uz to, ka prasītājs pamatlietā neatbilst ne Likuma par ārvalstniekiem 11. panta 3. punkta 1. apakšpunktā paredzētajam nosacījumam par likumīgu uzturēšanos Dānijā nepārtrauktā sešu gadu laikposmā, ne šī 11. panta 5. punktā paredzētajiem īpašajiem nosacījumiem, kas ļauj iegūt pastāvīgās uzturēšanās atļauju pēc četrus gadu likumīgas uzturēšanās Dānijā.
- 21 2017. gada 14. novembrī prasītājs pamatlietā šo lēmumu pārsūdzēja Ārvalstnieku lietu apelācijas padomē. Ar 2018. gada 18. jūlija lēmumu tā apstiprināja Ārvalstnieku lietu pārvaldes lēmumu, pamatojoties uz to, ka prasītājs pamatlietā neatbilst Likumā par ārvalstniekiem paredzētajiem nosacījumiem.
- 22 2018. gada 15. oktobrī prasītājs pamatlietā cēla prasību *København's byret* (Kopenhāģenas pilsētas tiesa, Dānija) atcelt šo pēdējo minēto lēmumu.

- 23 Ar 2020. gada 31. marta rikojumu šī tiesa nodeva lietu *Østre Landsret* (Austrumu reģiona apelācijas tiesa, Dānija), kura ar 2022. gada 2. februāra nolēmumu apmierināja Ārvalstnieku lietu apelācijas padomes prasījumus noraidīt šo prasību.
- 24 2022. gada 1. martā prasītājs pamatlietā pārsūdzēja šo nolēmumu *Højesteret* (Augstākā tiesa, Dānija), kas ir iesniedzējtiesa.
- 25 Šī tiesa atgādina, ka, lai pasākumu varētu kvalificēt kā “jaunu ierobežojumu” Lēmuma Nr. 1/80 13. panta izpratnē, tā mērķim vai sekām jābūt tādām, ka Turcijas pilsoņa iespēja izmantot darba ņēmēju brīvu pārvietošanos attiecīgās dalībvalsts teritorijā tiek pakļauta stingrākiem nosacījumiem nekā tie, kas viņam bija piemērojami šī lēmuma spēkā stāšanās šīs dalībvalsts teritorijā datumā (spriedums, 2022. gada 22. decembris, *Udlændingenævnet* (Ārvalstniekiem noteiktā valodas zināšanu pārbaude), C-279/21, EU:C:2022:1019, 30. punkts).
- 26 Minētā tiesa atgādina, ka principi, kas atzīti saistībā ar LESD 45.–47. pantu, ciktāl iespējams, ir attiecināmi uz Turcijas pilsoņiem, kuriem ir EKK un Turcijas Asociācijas atzītās tiesības (spriedumi, 1995. gada 6. jūnijs, *Bozkurt*, C-434/93, EU:C:1995:168, 19. un 20. punkts, kā arī 2011. gada 8. decembris, *Ziebell*, C-371/08, EU:C:2011:809, 66. punkts). Tomēr plašākais mērķis atvieglot Savienības pilsoņiem to tieši piešķirto pamattiesību un individuālo tiesību brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā īstenošanu, uz kurām balstīta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38 (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV 2004, L 158, 77. lpp.), nav attiecināms uz Lēmumu Nr. 1/80 (spriedums, 2011. gada 8. decembris, *Ziebell*, C-371/08, EU:C:2011:809, 68. punkts).
- 27 Turklāt, pat ja Tiesa jau ir atzinusi, ka izmaiņas uzturēšanās atļauju piešķiršanas nosacījumos ietilpst Lēmuma Nr. 1/80 13. panta piemērošanas jomā, ciktāl tās ietekmē darba ņēmēju Turcijas pilsoņu situāciju (spriedums, 2010. gada 9. decembris, *Toprak* un *Oguz*, C-300/09 un C-301/09, EU:C:2010:756, 44. punkts), tā vēl nav lēmusi par to, vai valsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēti stingrāki nosacījumi pastāvīgas uzturēšanās atļaujas saņemšanai dalībvalstī salīdzinājumā ar tiem, kas bija piemērojami šī lēmuma spēkā stāšanās šajā dalībvalstī datumā, ir “jauns ierobežojums” šī panta izpratnē.
- 28 Ja tas tā būtu, iesniedzējtiesa jautā, vai šāds ierobežojums var tikt attaisnots ar primāru vispārējo interešu apsvērumu. Tiesa esot atzinusi, ka Dānijas iestāžu norādītais mērķis nodrošināt trešo valstu valstspiederīgo sekmīgu integrāciju attiecīgajā dalībvalstī var būt primārs vispārējo interešu apsvēruma, ņemot vērā Lēmumu Nr. 1/80 (spriedums, 2016. gada 12. aprīlis, *Genc*, C-561/14, EU:C:2016:247, 56. punkts). Tomēr Tiesai vēl neesot bijis jālemj par jautājumu, vai tādos nosacījumos attiecībā uz darba ņēmēja – Turcijas pilsoņa – iepriekšēju uzturēšanās ilgumu un nodarbinātību attiecīgajā dalībvalstī, kuriem pakļauta pastāvīgas uzturēšanās atļaujas izsniegšana, var uzskatīt par atbilstošiem, lai nodrošinātu šī mērķa sasniegšanu.
- 29 Šādos apstākļos *Højesteret* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai uz valsts tiesību normām, kas paredz nosacījumus pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai dalībvalstī, attiecas [Lēmumā Nr. 1/80] 13. pantā paredzētās “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzulas piemērošanas joma?

- 2) Ja atbilde ir apstiprinoša, vai stingrāku laika nosacījumu noteikšanu pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai dalībvalstī (proti, stingrāku minimālo prasību noteikšanu attiecībā uz ārvalstnieka iepriekšējas uzturēšanās un nodarbinātības ilgumu šajā dalībvalstī) var uzskatīt par atbilstošu pasākumu trešo valstu valstspiederīgo veiksmīgas integrācijas veicināšanai?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 30 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Lēmuma Nr. 1/80 13. pants jāinterpretē tādējādi, ka tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, ar kuru darba ņēmējam – Turcijas pilsonim, kas likumīgi dzīvo šajā dalībvalstī un ietilpst šī lēmuma 6. panta 1. punkta piemērošanas jomā, – pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai izvirzīti stingrāki nosacījumi nekā tie, kuri bija piemērojami minētā lēmuma spēkā stāšanās minētajā dalībvalstī datumā, ir “jauns ierobežojums” šī lēmuma 13. panta izpratnē.
- 31 No šī 13. panta formulējuma izriet, ka tajā ietverta “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzula, ar kuru dalībvalstīm ir aizliegts ieviest jaunus ierobežojumus attiecībā uz darba ņēmēju – Turcijas pilsoņu un viņu ģimenes locekļu, kuri to teritorijā likumīgi uzturas un strādā, – piekļuves darbam nosacījumiem.
- 32 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka šī “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzula vispārīgi aizliedz ieviest jebkādu jaunu valsts pasākumu, kura mērķis vai sekas būtu tādas, ka Turcijas pilsoņa iespēja izmantot darba ņēmēju brīvu pārvietošanos valsts teritorijā tiktu pakārtota nosacījumiem, kas ir ierobežojošāki par tiem, kuri bija piemērojami Lēmuma Nr. 1/80 spēkā stāšanās attiecīgajā dalībvalstī datumā (spriedums, 2023. gada 9. februāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* u.c. (Darba ņēmēja – Turcijas pilsoņa uzturēšanās atļaujas atsaukšana), C-402/21, EU:C:2023:77, 52. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 33 Šāda attiecīgās “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzulas piemērošanas jomas plaša interpretācija ir pamatota, ņemot vērā Lēmuma Nr. 1/80 mērķi ieviest darba ņēmēju brīvu pārvietošanos. Proti, gan jauns ierobežojums, kas pastiprina darba ņēmēja – Turcijas pilsoņa vai viņa ģimenes locekļu – piekļuves pirmajai profesionālajai darbībai nosacījumus, gan arī ierobežojums, kurš, tiklīdz šis darba ņēmējs vai viņa ģimenes loceklis iegūst tiesības darba jomā saskaņā ar šī lēmuma 6. vai 7. pantu, ierobežo viņa piekļuvi algotam darbam, ko garantē šīs tiesības, ir pretrunā minētā lēmuma mērķim īstenot šo darba ņēmēju brīvu pārvietošanos (spriedums, 2023. gada 9. februāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* u.c. (Darba ņēmēja – Turcijas pilsoņa uzturēšanās atļaujas atsaukšana), C-402/21, EU:C:2023:77, 53. punkts).
- 34 Tātad Tiesa ir nospriedusi, ka dalībvalsts pasākumi, kuru mērķis ir definēt Turcijas pilsoņu stāvokļa likumības kritērijus, pieņemot vai grozot tostarp šo pilsoņu uzturēšanās nosacījumus tās teritorijā, var tikt uzskatīti par jauniem ierobežojumiem Lēmuma Nr. 1/80 13. panta izpratnē. Tiesa arī ir nospriedusi, ka valsts tiesiskais regulējums, kas ļauj atsaukt ieinteresēto personu uzturēšanās tiesības, kuras tām ir saskaņā ar Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta trešo ievilkumu un 7. panta otro daļu, ierobežo viņu tiesības uz brīvu pārvietošanos salīdzinājumā ar tām tiesībām uz brīvu pārvietošanos, kas viņām bija šī lēmuma spēkā stāšanās datumā, un tādējādi ir jauns ierobežojums minētā 13. panta izpratnē (spriedums, 2023. gada 9. februāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* u.c. (Darba ņēmēja – Turcijas pilsoņa uzturēšanās atļaujas atsaukšana), C-402/21, EU:C:2023:77, 58. un 59. punkts).

- 35 Šajā lietā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka kopš 2013. gada maija prasītājam pamatlietā ir līdz 2026. gada 15. oktobrim pagarināta pagaidu uzturēšanās atļauja Dānijā, kas viņam dod tiesības strādāt un studēt šajā dalībvalstī. Tādējādi prasītājam pamatlietā ir darba ņēmēja statuss, tas likumīgi uzturas minētajā dalībvalstī, un uz viņu attiecas Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta piemērošanas joma.
- 36 Jāatgādina, ka šī tiesību norma darba ņēmējam, kas ir Turcijas pilsonis, pēc noteikta likumīgas nodarbinātības laikposma piešķir tiesības turpināt strādāt algotu darbu pie tā paša darba devēja vai veikt tādu pašu darbu pie paša izvēlēta darba devēja, vai arī brīvi pieņemt jebkādu atalgotu darbu pēc paša izvēles. Tas noteikti nozīmē, ka pastāv atbilstošas uzturēšanās tiesības, pretējā gadījumā tiesībām piekļūt darba tirgum un veikt darbu tiktu atņemta jebkāda iedarbība (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1995. gada 6. jūnijs, *Bozkurt*, C-434/93, EU:C:1995:168, 28. punkts, kā arī 2005. gada 2. jūnijs, *Dörr un Ünal*, C-136/03, EU:C:2005:340, 66. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 37 Tomēr kompetento valsts iestāžu izteiktais atteikums piešķirt, piemērojot Likumu par ārvalstniekiem, pastāvīgas uzturēšanās tiesības darba ņēmējiem – Turcijas pilsoņiem, kuriem, tāpat kā prasītājam pamatlietā, piemērojams Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkts un kuriem ir pagaidu uzturēšanās atļauja Dānijā, neliedz pēdējiem minētajiem turpināt savu profesionālo darbību un izmantot šajā tiesību normā paredzētās tiesības, it īpaši uzturēšanās tiesības šajā dalībvalstī. Līdz ar to šāds atteikums neapdraud darba ņēmēju – Turcijas pilsoņu, kuri ietilpst minētās tiesību normas piemērošanas jomā un kuri minētajā dalībvalstī uzturas likumīgi, – tiesību uz brīvu pārvietošanos izmantošanu.
- 38 No tā izriet, ka, lai gan Likums par ārvalstniekiem, kurā it īpaši paredzēts, ka ārvalstnieki, kas ir vecāki par 18 gadiem, var saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļauju ar nosacījumu, ka viņi vismaz sešus gadus ir likumīgi uzturējušies Dānijā un trīs gadu laikā pirms šīs atļaujas izsniegšanas vismaz divus gadus un sešus mēnešus ir strādājuši algotu darbu uz pilnu laiku vai bijuši pašnodarbināti, uzskatāms par pastāvīgas uzturēšanās atļaujas saņemšanas nosacījumu pastiprināšanu salīdzinājumā ar tiem, kas bija spēkā Lēmuma Nr. 1/80 spēkā stāšanās šajā dalībvalstī datumā, tomēr šis likums nav “jauns ierobežojums” šī lēmuma 13. panta izpratnē. Proti, minētais likums neapdraud Turcijas pilsoņu, uz kuriem attiecas minētā lēmuma 6. panta 1. punkta piemērošanas joma un kuri likumīgi uzturas minētajā dalībvalstī, tiesību brīvi pārvietoties tās teritorijā izmantošanu.
- 39 Jebkāda pretēja interpretācija nozīmētu neņemt vērā faktu, ka no Lēmuma Nr. 1/80 13. panta, lasot to kopsakarā ar LESD 45. panta 3. punkta d) apakšpunktu, darba ņēmējiem – Turcijas pilsoņiem – nevar izrietēt pastāvīgas uzturēšanās tiesības dalībvalstī. Proti, saskaņā ar LESD 45. pantu piemērojamais tiesiskais regulējums nevar tikt automātiski attiecināts uz darba ņēmējiem – Turcijas pilsoņiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1995. gada 6. jūnijs, *Bozkurt*, C-434/93, EU:C:1995:168, 41. punkts) un 13. pantā minētā “atturēšanās no jebkādas darbības” klauzula pati par sevi nevar piešķirt Turcijas pilsoņiem, pamatojoties tikai uz Savienības tiesisko regulējumu, ne tiesības uz darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, ne tām atbilstošās uzturēšanās tiesības (pēc analogijas skat. spriedumus, 2007. gada 20. septembris, *Tum un Dari*, C-16/05, EU:C:2007:530, 52. punkts, kā arī 2013. gada 24. septembris, *Demirkan*, C-221/11, EU:C:2013:583, 54. punkts).
- 40 Tādējādi uz pirmo jautājumu jāatbild, ka Lēmuma Nr. 1/80 13. pants jāinterpretē tādējādi, ka tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, ar kuru darba ņēmējam – Turcijas pilsonim, kas likumīgi dzīvo šajā dalībvalstī un ietilpst šī lēmuma 6. panta 1. punkta piemērošanas jomā, – pastāvīgās

uzturēšanās atļaujas saņemšanai ir izvirzīti stingrāki nosacījumi nekā tie, kas bija piemērojami minētā lēmuma spēkā stāšanās minētajā dalībvalstī datumā, nav “jauns ierobežojums” šī lēmuma 13. panta izpratnē, jo ar to netiek apdraudēta Turcijas pilsoņu, kuri likumīgi uzturas šajā pašā dalībvalstī, tiesību brīvi pārvietoties šīs valsts teritorijā izmantošana.

Par otro jautājumu

- 41 Nemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, uz otro jautājumu nav jāatbild, jo iesniedzējtiesa to ir uzdevusi tikai gadījumam, ja uz šo pirmo jautājumu tiktu sniegta apstiprinoša atbilde.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 42 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

Asociācijas padomes 1980. gada 19. septembra Lēmuma Nr. 1/80 par asociācijas starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju attīstību 13. pants

jāinterpretē tādējādi, ka

tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, ar kuru darba ņēmējam – Turcijas pilsonim, kas likumīgi dzīvo šajā dalībvalstī un ietilpst šī lēmuma 6. panta 1. punkta piemērošanas jomā, – pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai ir izvirzīti stingrāki nosacījumi nekā tie, kas bija piemērojami minētā lēmuma spēkā stāšanās minētajā dalībvalstī datumā, nav “jauns ierobežojums” šī lēmuma 13. panta izpratnē, jo ar to netiek apdraudēta Turcijas pilsoņu, kuri likumīgi uzturas šajā pašā dalībvalstī, tiesību brīvi pārvietoties šīs valsts teritorijā izmantošana.

[Paraksti]